GOVERNMENT ORIENTAL MANUSCRIPT LIBRARY
INDEXING FOR TELUGU MANUSCRIPT

Sl. No.	Particulars	Details
1	Language	TELUGU
2	Material	Paper Mss.
3	Bundle Number	TEL B 0461
4	Work Number	D 1234
5	Page No (From... To)	1 to 8
6	Name of the Work	ANDHRA BHASA BHUSANAMU
7	Subject	ANDHRA BHASA

G. O. Mss. LIBRARY
ANDHRA BASHA
BUSHANAMU
(Manuscripts)
D. No. 1234

LD 1234

also here in
1243, 1311, 1329
and
1337

~~124~~
1234

14. 4. 1.

1. a. ఆవెలంబల పండితీయమము.

✓(కేతన కవిజనాశ్రయం భూషణము) D. 1243.

100. b. ఆం(ధ్ర) భాషా భూషణము. D. 1234.

107. b. ఆం(ధ్ర) నామసం(గ్ర)హము. D 1337

168. a. లక్షణదీపిక . D. 1329

2426. ధ్రూంత్ర తేవ (వ) వెంగనము D. 1311.

B. 461

[illegible] 100

D. 1234

శ్రీమదాంధ్రభాషాభూషణము॥

శ్రీ

శుభమస్తు అవిఘ్నమస్తు
శ్రీశారదాంబాయైనమః

౧ శ్రీవాణీగిరిజేశదంతిముఖరాజీవాప్తపుల్లంగొల్చి నా
ర్వవింజిత్తములోననిల్పుకొని శర్వభక్తికీర్తించి నా
నావిద్యాప్రవరుల్ మదిందలచి నానాత్త్వప్రాభవస్ఫూర్తి రా
ప్రావిణ్యంబుగనుల్లసిల్లు కవులన్ ప్రార్థించి ధన్యుండనై

౨ వివిధకళానిపుణుడనది
నవదండియనంగ బుధజనంబులచేతన్
భువిపేరుగాంచినాడను
కవిజనమిత్రుడను మంత్రిగుండయుడన్

౩ కవితజెప్పియుభయకవిమిత్రుమెప్పించి
నరిదిబిరుదాంకితైనతదుపెచ్చు
పరగదశకుమారచరితంబుజెప్పిన
౪ ప్రౌఢుడనన్యవేద్యుడు గతనసేల

ఆంధ్రభాషాభూషణము॥

౧ దంతిముఖి। దంతిముఖు।
౨ క్త్రైవింజి। క్త్రైరించి।

౧ వివిధకళ। వివిధకళ।
౨ జన। జెన।
౩ పురిపేరు। భువిపేరు।
౪ జెన। జన।

౩ ౧ జెప్పియు। జెప్పెను।
౪ చరితంబుజెప్పెద। చరితంబుజెప్పిన।

౪ మున్నుతెనుగులకులక్షణం

మున్నందెవ్వరునుజెప్పరెజెప్పెదవి

ధన్నెకరముమదిచేలగ

నన్నయభట్టాదికవిజనంబులకరుణ్

౫ సంస్కృతప్రాకృతాదిలక్షణముజెప్పి

తెనుగునకులక్షణముజెప్పమనికేనాంధ్ర

కవిజనంబులనేరమిగాదునన్ను

ధన్యుగాంజేయందలచినతలపుగాని

౬ భాషావేదులనువిని

నాఖ్యాఖ్యాపాసీనులకునఘనసయగసం

తెలుంగొంపనాంధ్రభాష

భాషావలనుశబ్దశాస్త్రములనుగావింతున్

౭ ఒప్పులుగలిగినమెచ్చరి

తప్పులుగలిగిననెరింగితగదిద్దుదుర

యొప్పుగజేయుదుతప్పని

చెప్పుకుదివిబుధులకుంజేసెదవినతుల్

౮ గుణదోషంబులెరింగిరి

గుణమిదిదోషమనిపూజగాండురుసుకవుల్

౫

జనంబు। జనంబు।

దలచిన। దలచినా౦।

౬

వాంశిసులకు। వాంశిసులకు।

౭ మెచ్చెదరి। మెంచ్చెదరి। నొచ్చెదరి।

చెప్పుకుదుబుధులాదరవాసిజేసెదవిదాంతుల్। చెప్పుకుదెవిబుధులాదరసేనెదవినతుల్।

౮

గుణమిది। గుణమని।

గుణమును దుర్గుణమునిదు

ర్గుణమును గుణమును చెప్పాఁజగాందురుకవుల్

౯ కొత్తగణాంధ్రభాషమునకుం జాలలక్షణమిట్లు చెప్పెనే

యుత్తమబుద్ధినే తదని యోరలుభోవకపల్లబాలవి

గాత్రినవికమవారుకాని యుత్తరమిచ్చుఁబసారవేగమి

చిత్రములోననన్నరవసే యుకుండికవులారయినైర్

౧౦ నేరములు కాశిదాసమ

యురాదులకైనగలవు యెరులకులేవా

సారమతులైనసుకవుల

నారుణ్ణిమెకవివినేర్పుకవిజనములకే

౧౧ కంచినెల్లూరుబైడగల్లకుదునయోధ్రీ

యునపురంబులపైగంగకరుగుమనిన

పగిదినెంగిత్రేవబాపిదబవాలుపదంబు

లాంధ్రభాషకుగల యువి యురసికొనుదు

౧౨ వశ్లిస్తసంస్కృతంబునెల్లభాషలకును

దానివలనకొంత గానన యిచ్చ

కొంతదానగలిగినంత యునేకవై

తెనుగుబాసనాగవినుతికెక్కె

౧ గుణములు వేదు గుణంబులు । గుణములు దుర్గుణములు ॥

౨ దుర్గుణమును గుణమును చెప్పా । గుణములు చెప్పా ।

౧౦ ౦ కాశిదాసము । కాసిదాసము ।

౧౧ గగలవు । గలదు ।

౧ యురశి । యురసి ।

౧౨ ౦ సంస్కృతం । సంస్కృతం । ... నెల్లు । యెల్లు । యెల్లు ।

౧౩ తెలుఁగుల గలభేదంబులు
తెలుఁగై సంస్కృతము జెల్లు తెరుఁగులు తత్సం
భవములు వికృతులు నై మరి
యవలఘుసమానపములు (లి) యయు యె[illegible]రుగింపుమ కర్ణ

౧౪ ఆదుల నంగ సనచ్ఛలు
కాదు లాఁగింప్సం బనములు వాల్లునంగా
మేదిని వెళ్లెద జెల్లును
కాదులునై దైదునే యునగు వర్గంబుల్

౧౫ యురలవలును శషసహాలును
నర యునగ సంతస్థలు ష్మలన గా జెల్లున్
సరళవిని విపేళ్లు జెల్లుదు
తిరముప్పగలక్షణంబు తెలిపెదిచోటన్

౧౬ తత్సమంబనంగ తద్భవంబనగను
యుగును దేశ్యమనగ నచ్చ తెనుగు
గ్రామ్యభాషనాగ కలవైదు తెరగులు
వేరువేరవానిఁ విస్తరింతు

౧౭ పలుకు సంస్కృతపదములపై
తెనుగు విభక్తులు ఘటియించి తేటపడగజె
ప్పినయది తత్సమమనఁ జను

౧౪ ౧ అచ్చులు। అనచ్చులు। యుచ్చులు।
౨ లాఁగింప్సు బనములు। లాగింప్సం బనములు।
౩ శా యునసే యు।

౧౫

౨ లంతస్థలు ష్ప। సంతస్థలు ష్పే।
౩ సరళవిని। పరిని।

౧౬

౨ అగు। యుగు। - దేశ తెనుగు అచ్చ। దేశ్యం వనఁగనచ్చ।

౧౭

౨ తేఁపవ। తేఁ ఖుపవ।

వనము ధనము పురుషుడ బలవసుమతి యనగన్
౧౭ ~~[struck-through text]~~ ఆఘూర్ణంబు యుగ్మవదీర్ఘిక దిక్కులు
గుణాద్యములగ్రానమెలుకువలమెకొలము
సిద్ధంబు సిద్ధంబు శ్రీసిరి భింగంబు

బన్నంబు దిశ దెస భాష బాస

యక్షులు జక్కులు యముడును జముడును

ఆజ్ఞాపింపనతి ఆజ్ఞ ఆన

హాస్యాతంబు జూదంబు దోషంబు దోసంబు

ముగ్ధుండు ముగుదుండు ముఖము మొగము

౧౮ పసదమను ప్రసాదంబు యశము ఉశము

~~[struck-through text]~~ సంబాట యుబర్మ యుష్టి కర్ణంబు కార్య

విశారసము యీక్ష్ణవేరంబు వైరము

పగిదిపలుకులు తత్సమపదము లయ్యె

తలవేలవేసవిగుడిమఱిబి

౨౦ ప్రతిభతిమడుగు నారువేరు పూపసమగవా

దలుర యునవెల్లపాలికె

తెలియగనీపలుకులట్టి తెనుగునబరగున్

౨౧ వెంరుమవనెత్తు ప్రిప్రెరగునను నెంసకంబు

నెంసలింత తేయి వైప్రసాదనెమ్మి

మప్రై చెప్పైర మమ్మువహోమడు

౧౭ ౘ యుగ్మరదీర్ఘ। యెగ్మవదీర్ఘ।
౧౮ శిద్ధంబు శిద్ధంబు శ్రీసిరి। సిద్ధంబు సిద్ధంబు శ్రీసిరి।
— దిశ దెస। దిసె దెస।
— జెముడు। జముడు।
— యాజ్ఞాపి। యా—ంజ్ఞాపి।

౧౯ ౘ యశము। యశము।

౨౦

౧ భూ—పసమగువా—। పూ—పసమగవా—।

౨౧

కడిమి యుదేరవాగనతవిన్న

విన్నదనంబునువేనులుదని యెడ

వైశ్వతిత్ప్రరుప యుక్తమేయ

పాంగుతా యిన్నితోయపదరుపచిరుప

యెసని యలాలాపంబులాన్నుమిన్న

౧౧ దెరలుపనగను దేచాప్పుగారలిలుబలికి

గాలి రాశెందువేయ రాంగాశిగవులు

గుమలుచెదరుప యెలగి యలానిగాన యుమిత్తి

తెరగుపలుమేలుధరదేశతెనుగులయ్యే

౧౩ పంచాశంమయ్యి తోపించాశుమయ్యేతో

వేగగాంపారపన్నువేదాలువాదాలు

గుాసెదువారుచేకొనుదువారు

పాంది(పి) యంబులుబాదిగెబాంకులు

విదిగదాభంబులువేయగలసె

పంచెరుదంపెరుపాండెరుసునేరు

విందుమకెందుమువేసులలర

౧౪ సాదనెదనెదనచ్చునునిచ్చను

బో యుగాంయచాయుబాందుగాందు

బాన్నకమ్మనెమ్మిసమ్మదంబలరగ

—కడిమికదమి ... ఘనత గనత।

వేనంలు వేసులు।

౧౧

శాలి యడెందుట ... పశేశిగాలి రాపెందువేయ రాంగాంశిగపులు।

యెలగిమి ఆగి। యెలగి యలాగి।

ధరదేశతె। దేశ్మంబుతె।

౧౩ పంచమరయ్యి। పంచాశుమయ్యి। ... పించమరయ్యి। పించాశుమయ్యి।

—గుాసెదు। గుాసెదు।

—గలిశె। గలసె।

శబ్దశుద్ధిలక్షణాధ్యాయము

౧౩ తత్సమంబుగానేతత్సమనామంబుగు
నచ్చతెనుగులంద్రభ్రమనఖిలజనులు
యిందులోనక్షరాష్టమెందునెవ్వరునెల్ల
కారులదెగడుచోటనెప్పునవియు

౧౪ ప్రకృతిగాదన్నియుష్ణకృతిః ప్రతిస్ప
యనువిభక్తులు తెనుంగునకుసారవు
అస్మిఁతి యతింతి యతాంత్యస్యసుఖంత్రేసంతి
నయుతిస్నయింతితితియులుసారవు
గత్వావాసితత్వాప్రేత్యసుత్వాదులట్లు
తెల్వాప్రత్యయములెలంతములుసారవు

౧౫ అపిచతుహిబతవానునులనగనెప్ప
లవ్వియంబులుసారవందునాంధ్రకవిత
పెరపదంబులుతోడనేతారవిలుచు
నవితెనుంగులగాంపినభినపదముగ

౧౬ యులసంస్కృతపదములపై
నెలకొనినిలచినవిసర్గనియప్పంబులుచిం
దులునిలువవు తెనుగుపదము
నలవడగాందెల్పుచోటనభినపదంబే

౫ గ్రంథకర్త। శబ్ద। శుద్ధి।

౧౪ రాప్రకృతిః ప్రకృతిః।
— తెనుగులనుసారవు। తెనుంగునకుసారవు।
౧ అస్మి। వా స్మి। — యతింతస్నేభ్యస్తసంతి। యతాంత్యస్యసుఖంత్రేసంతి।
౧ గత్వావాసి। గత్వా ప్రేత్య సి। — ప్రేత్య। వాత్య సి। — సుత్వా ప్రేత్యసుత్వా దులట్లు।
— తనరుశాత్రములుతన ప్రత్యయములు।

౧౫ ఆ అపిచతుహిబతవాస్నజనులను। అపిచతుహిబతవానునులను।

దేవవర్మ

ఆంధ్రనామసంగ్రహం॥ వర్గు-౧

28 శ్రీగాంగేనాంయుటేనిగ

భూంగమనుతభూంతనాంధవాంరవిశృశవాం

భోగశ్రేవయుదయుం

సాంగరవాంశనివేశజగదీశభవాం

30 శ్రీపతివంద్యవిశాలాం

శ్రీపతినిఖిజంచియుష్టసిద్ధులువరుసం

ప్రాంపింపగగజానాంధుని

శ్రీపాందంబులకుమెయిశ్రీచెందినవేదిక

31 దేవమాంనవస్థావరతిశ్రీగాంబ్లి

వర్షగానరింతునాంనాంక్షవర్గగాంగ

వర్గములుగాంగగబాంరఝనాంవాప్వయములందు

నిఘుమువివరించునెదలసంస్తుతపదంబు

32 ముత్యంయుఅరపదిమోంమలుగలవెల్లు + +

మినుసిగదయుస్సంబుమిత్రగాంగ

గఖివెల్లుదుగరకెంతుడుమిక్కిలి

కెంయుదేవరజెసికెంయువెల్లు

మింట

పలిమలల్లుధుమిన్నవాంరదాంలుప్రకొంద

వియుజంగమగుజ్జవెల్లుతండ్రి

వలరాంబుసుాండుబుత్తులకేనిచెలికాండు

బాంసులయుకిమాండుప్రసుకదాంరి

33 విసప్రమెతరిజన్మంప్రవేపరాండు